

Serebral Palsi Bilgi Notu

Serebral palsi nedir?

Serebral palsi, gelişmekte olan beyinde meydana gelen hasardan kaynaklanan kalıcı hareket ve duruş bozukluklarını tanımlayan kapsayıcı bir terimdir. Serebral palsi teknik olarak ilerleyici değildir, ancak bireyin bu durumla ilgili deneyimi yaşamı boyunca değişebilir. Serebral palsi spastik, diskinetik ve ataksik olmak üzere şiddeti ve motor tipine göre farklılık gösterir. Serebral palsi sıklıkla ağrı, yorgunluk ve yaşam kalitesini düşüren başka sağlık sorunlarıyla birlikte görülür. SP'nin nedenleri her zaman tam olarak anlaşılmassa da, risk faktörleri arasında gebelik veya doğum sırasında meydana gelen komplikasyonlar, prematüre doğum, enfeksiyonlar ve bazı durumlarda yaşamın ilk iki yılında yaşanan beyin hasarı yer alır.

*KAYNAK: [ROSENBAUM, 2007](#)

- Serebral palsi, dünya genelinde en yaygın görülen yaşam boyu süren fiziksel engeldir.
*KAYNAK: [PETERSON 2024](#)
- Serebral palsi, gebelik sırasında, doğum zamanı civarında veya yaşamın ilk iki yılında beyinde meydana gelen hasardan kaynaklanır.
- Serebral palsi esas olarak hareket, duruş ve koordinasyonu etkiler. Ancak epilepsi, çeşitli davranış bozuklukları ve zihinsel engeller gibi ikincil durumlarla da bağlantılı olabilir. Serebral palsili kişiler ayrıca iletişim, yeme, görme ve işitme zorlukları yaşayabilir.
*KAYNAK: [ROSENBAUM, 2007](#)
- Serebral palsi herkesi farklı şekilde etkiler ve kişiye özel sürekli sağlık ve rehabilitasyon desteği gerektirir.

Serebral palside küresel durum

- **Yaygınlık:** Dünya genelinde tahminen 50 milyon* serebral palsili kişi ve doğrudan etkilenen 350 milyon ebeveyn, bakım veren ve aile üyesi bulunuyor.
*KAYNAK: [CIEZA 2021](#)
- **Yaygınlık:** Düşük ve orta gelirli ülkelerde çocuk ölümleri azalırken, serebral palsi dâhil olmak üzere engelli çocukların sayısı giderek yükseliyor. Bu durum da sağlık, eğitim ve sosyal destek sistemleri üzerinde artan bir baskı yaratıyor.
*KAYNAK: [SUMON 2024](#)
- **Hizmetlere erişim:** Binçok düşük gelirli ülkede serebral palsili çocukların %80'inden fazlası hiçbir rehabilitasyon veya müdahale almıyor. Bu küresel başarısızlık milyonlarca çocuğun hareket etme, öğrenme ve gelişme şansını ellerinden alıyor.
*KAYNAK: [AL IMAM 2021](#) , [JAHAN 2021](#)
- **Eğitimden dışlanma:** Düşük gelirli ülkelerde serebral palsili çocukların üçte ikisinden fazlası ana akım ya da özel eğitim dâhil olmak üzere hiçbir resmi eğitim almıyor.
*KAYNAK: [JAHAN 2021](#)
- **Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Anne Sağlığı**
 - Engelli bir çocuğa bakmak, özellikle anneler üzerinde ağır bir yük oluşturur; bu durum sağlık şartlarında bozulma, düşük gelir ve iş gücüne katılımda azalmaya yol açar.
*KAYNAK: [TONMUKAYAKUL ET AL., 2018.](#)
 - Anneler: Anne sağlığını ve doğum öncesi bakım hizmetlerini iyileştirmek, bazı serebral palsi vakalarının önlenmesini sağlayabilir. Ancak milyonlarca kadın hâlâ temel sağlık hizmetlerine erişememektedir.
*KAYNAK: [BADAWI ET AL., 2020.](#)
- **Müdahalede gecikme:** Kaynakların sınırlı olduğu bölgelerde serebral palsili çocuklar rehabilitasyona erişebilseler bile, bu genellikle önerilenden çok daha geç gerçekleşir ve dolayısıyla sonuçları ve yaşam kalitesini olumsuz etkiler.
- **Kaçırılan fırsatlar:** Dünya genelinde serebral palsili çocuklar rehabilitasyon, eğitim ve kapsayıcılık gibi en temel hizmetlere bile eşit şekilde erişememektedir; oysa bu hizmetlerin alınan sonuçları iyileştirdiğine dair güçlü kanıtlar vardır.

Ölüm Oranları

Serebral palsi ilerleyici bir hastalık olmamakla birlikte, bazı serebral palsili bireyler sağlık ve yaşamlarını etkileyebilecek birtakım ilişkili durumlar ve hassasiyetler yaşayabilir. Yüksek gelirli ülkelerde serebral palsi ile ölüm arasındaki bağlantı, daha çok ciddi motor yetersizlikleri olan çocuklarda ve özellikle solunum kaynaklı nedenlerle görülür. Düşük ve orta gelirli ülkelerde ise şiddeti daha yüksek olduğu için ölüm oranları daha fazladır.

Serebral palsi, enfeksiyon, yetersiz beslenme ve sağlık hizmetlerine sınırlı erişim gibi önlenabilir nedenlerden dolayı düşük ve orta gelirli ülkelerde yaşam beklentisinde azalmayı beraberinde getirir.

Serebral palsili bireylerin yaşam beklentisi, nüfusun geneline kıyasla daha düşüktür. Ölüm riskleri ise dünya genelinde; motor yetersizliklerin derecesi, zihinsel engel, sağlık hizmetlerine erişim ve sosyoekonomik koşullara bağlı olarak farklılık göstermektedir.

*KAYNAKLAR: [PETERSON 2022](#), [STRAUSS 2007](#), [BLAIR 2019](#)

- Uganda'da serebral palsili çocukların akranlarına kıyasla erken ölme olasılığı 25 kat daha fazladır ve bu ölümler çoğunlukla yetersiz beslenme ve enfeksiyon gibi önlenabilir sebeplerden kaynaklanmaktadır.

*KAYNAK: [NAMAGANDA 2020](#)

- Uganda'da serebral palsili çocuklarda fazla görülen erken ölüm oranı, genel nüfusunkinden yaklaşık 25 kat daha yüksektir ve bunun başlıca nedeni önlenabilir yetersiz beslenme ve enfeksiyonlardır.

*KAYNAK: [NAMAGANDA 2020](#)

- Gelir düzeyi yüksek ülkelerde bile bazı SP'li bireyler, solunum yolu hastalıkları, enfeksiyonlar ve kardiyovasküler sorunlar nedeniyle ciddi bir biçimde daha yüksek erken ölüm riski altındadır.

*KAYNAK: [PETERSON 2022](#)

- Düşük ve orta gelirli ülkelere, ağır SP'li bebekler yetersiz beslenme nedeniyle daha yüksek ölüm riski taşır. Bangladeş'te ölen SP'li çocukların yarısında yutma güçlüğü tespit edilmiştir.

*KAYNAK: [JAHAN 2019](#)

Ekonomik Etki

- Serebral palsy, dünya genelinde aileler ve sağlık sistemleri üzerinde büyük bir ekonomik yük oluşturmakta ve yalnızca ABD'de kişi başına yaşam boyu maliyet 1,6 milyon USD'ye kadar çıkabilmektedir.
- Düşük ve orta gelirli ülkelerde, serebral palsinin ekonomik etkisi aileleri daha da yoksulluğa sürükleyebilmektedir.
***KAYNAKLAR: AL IMAM 2023, JAHAN 2025**
- SP, tedavisi en maliyetli sağlık durumlarından biridir ve sağlık sistemleri üzerinde sürekli ve ciddi bir finansal baskı yaratır; yaşam boyu bakım maliyeti kişi başı 1,6 milyon USD'ye kadar ulaşmaktadır.
***KAYNAKLAR: AL IMAM 2023, JAHAN 2025, HENRY 2023, DELOITTE 2018, TONMUKAYAKUL 2018**
- Serebral palsinin tam ekonomik etkisi ülkeden ülkeye değişmektedir, ancak genel olarak hem bireyler hem de sağlık sistemleri için son derece maliyetli ve ağır bir durumdur.
***KAYNAK: TONMUKAYAKUL 2018**
- Avustralya'da Deloitte, SP'nin toplam maliyetini 5,17 milyar AUD veya kişi başına 145.000 AUD olarak hesaplamıştır. ABD Hastalık Kontrol Merkezi (CDC) ise SP'li bir bireyin bakımının yaşam boyu maliyetini 1,6 milyon USD olarak tahmin etmektedir.
***KAYNAK: DELOITTE 2018**
- Kanada'da, serebral palsili bir çocuğun doğrudan sağlık maliyetlerinin, genel nüfusa kıyasla 20 kat daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu rakam SP'li çocuklar için yıllık yaklaşık 11.700 USD iken, SP'siz bir çocuk için yaklaşık 600 USD'dir.
***KAYNAK: AMANKWAH 2020**
- Düşük ve orta gelirli ülkelerde, SP'nin tam etkisi aile ve topluluk üzerindeki zincirleme sonuçları hesaba katılmadan anlaşılamaz. Çoğu zaman anneler çocuklarına bakabilmek için ücretli işlerinden ayrılmak zorunda kalır ve geriye kalan (çoğunlukla düşük) gelir, tedavi arama seçeneklerine harcanır. Ne yazık ki, SP'li bir çocuğa bakmaya çalışan ailelerin borca girmesi ve yoksulluğa sürüklenmesi yaygın bir durumdur.
***KAYNAK: JAHAN 2025**

Erken Müdahale

- Dünyanın bazı bölgelerinde ortaya çıkan yeni programlar, serebral palsinin daha erken tespit edilebileceğini göstermektedir.
- Bebeklerde ve çocuklarda SP'nin erken tespit edilmesi, hedeflenen erken müdahaleyi mümkün kılmak için kritik öneme sahiptir.
- Erken müdahale, bir çocuğun gelişim potansiyelini en üst düzeye çıkarır.
- Düşük ve orta gelirli ülkelerde, serebral palsi tanısı genellikle geç (yaklaşık 5 yaşında) konmaktadır.
***KAYNAK: JAHAN 2021**
- Serebral palsinin erken tespiti ve tanısı için yöntemler mevcuttur*. Ancak bunların dünya genelinde uygulanabilmesi için her ülkenin kendi bağlamı ve koşullarına göre uyarlanması gerekmektedir.
***KAYNAK: NOVAK 2017**
- Düşük ve orta gelirli ülkeler de dahil olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerindeki yeni programlar, daha erken tanı koymanın yaratacağı potansiyeli ortaya koymaktadır.
***KAYNAK: KING 2022, AL IMAM 2021**
- Erken müdahale yöntemleri, en iyi uygulamaları teşvik eder ve düşük ve orta gelirli ülkelerde geliştirilen sürdürülebilir bir model, küresel ölçekte uygulanabilirlik açısından umut vaat etmektedir.
***KAYNAKLAR: MORGAN 2021, AL IMAM 2025**

Dünya Serebral Palsi Günü

6 Ekim

Destek için bizimle iletişime geç

contact@worldcpday.org

Sosyal Medya

@worldcpday

